

Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO
I KULTURY ANTYCZNEJ**

POZIOM PODSTAWOWY

MAJ 2011

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 12 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Podczas egzaminu możesz korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz atlasu historycznego.
5. Na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
120 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 100**

*Część I – 40 pkt
Część II – 30 pkt
Część III – 30 pkt*

MKL-P1_1P-112

Część I – leksykalno-gramatyczna (40 pkt)**Zadanie 1. (5 pkt)**

Formom rzeczownika **homo, hominis** przyporządkuj formy zaimka **qui, quae, quod** w takim samym przypadku, liczbie i rodzaju.

Lp.	Formy rzeczownika	Poprawna forma
1.	homine	
2.	hominem	
3.	homines	
4.	hominis	
5.	hominum	

- cui
- cuius
- quem
- quo
- quorum
- quos

Zadanie 2. (5 pkt)

Uzupełnij zdania poprawnymi formami. Zakreśl właściwą formę.

- Consul magna pericula civibus ..... dixit.
  - imminebant
  - imminere
  - immineri
  - imminet
- Dux milites ..... convocavit.
  - manus
  - nutum
  - tuba
  - voci
- Omnes captivi, quibus facultas ..... data erat, fugerunt.
  - fugienda
  - fugiendae
  - fugiendi
  - fugiendo
- Rhea Silvia Romuli et Remi ..... erat.
  - mater
  - matre
  - matrem
  - matri
- Tace, serve ..... !
  - miser
  - misere
  - miseriore
  - miserrimus

Zadanie 3. (5 pkt)

Co powinni zrobić uczniowie, gdy nauczyciel powie...? Czy wypowiedź nauczyciela została poprawnie zrozumiana (Verum), czy niepoprawnie (Falsum)?

Wpisz do tabeli odpowiednio „V” lub „F”.

Lp.	Nauczyciel mówi:	Uczniowie powinni:	„V” lub „F”
1.	Aperite libros vestros!	otworzyć swoje książki	
2.	Cur statis? Properemus!	zatrzymać się	
3.	In hortum properate!	iść do ogrodu	
4.	Repetamus ultimam sententiam!	postawić ultimatum	
5.	Scribite epistulam ad amicum!	napisać list do przyjaciela	

Zadanie 4. (5 pkt)

Uzupełnij zdania, zachowując znaczenie zdań wyjściowych. Zakreśl poprawny wariant.

1. Fructus servo portandi erant.

Servus fructus .....

- A. portaturus erat.
- B. portare debebat.
- C. portabat.
- D. habebat.

2. Miles dixit: „A duce punitus sum”.

Miles dixit .....

- A. eum a duce punitum esse.
- B. ducem ab eo punitum esse.
- C. se a duce punitum esse.
- D. se ducem punivisse.

3. Multos equos in campo videbis.

Multi equi in campo .....

- A. a te videbuntur.
- B. a te videantur.
- C. ab iis videberis.
- D. a vobis videris.

4. Templum aedificare in animo habeo.

Templum .....

- A. aedificaturus sum.
- B. aedificavi.
- C. a me aedificatum est.
- D. mihi aedificandum est.

5. Vestis pulchra tibi est.

Vestem pulchram .....

- A. emis.
- B. habes.
- C. habere debes.
- D. vides.

Zadanie 5. (5 pkt)

Czy przekład podkreślonych fragmentów zdań jest poprawny (Verum), czy niepoprawny (Falsum)? Napisz obok każdego przekładu odpowiednio „V” lub „F”.

1. Vidistine pulchra aedificia in foro?

nie widziałeś .....

2. Quot templa in foro sunt?

ile świątyń .....

3. Troia decimo anno capta est.

przez dziesięć lat .....

4. Mater filia pulchrior est.

od matki .....

5. Puella ad canem magnum fortiter accessit.

szybko .....

Zadanie 6. (5 pkt)

Przyporządkuj łacińskim przysłowiom ich polskie przekłady.

Lp.	Przysłowie	Litera oznaczająca przekład
1.	Carum est, quod rarum est.	
2.	Fortes fortuna adiuvat.	
3.	Melior est certa pax quam sperata victoria.	
4.	Omnia mea mecum porto.	
5.	Stultitia morbus est animi.	

- a. Drogie jest to, co jest rzadkie.
- b. Głupi boją się losu.
- c. Głupota jest chorobą duszy.
- d. Lepszy jest pewny pokój niż spodziewane zwycięstwo.
- e. Los prowadzi ze mną wojnę.
- f. Los sprzyja dzielnym.
- g. Więcej znaczy rozum niż siła.
- h. Wszystko, co moje, noszę ze sobą.
- i. Wszystko, co sławne, jest rzadkie.

Zadanie 7. (5 pkt)

Czy przekład zamieszczonych zwrotów jest poprawny (Verum), czy niepoprawny (Falsum)?
W miejsce kropek wpisz odpowiednio "V" lub "F".

1. Et cetera = i pozostałe .....
2. In spe = wbrew nadziei .....
3. Post factum = po dokonany czynie .....
4. Una voce = jednogłośnie .....
5. Vacat = jest winny .....

Zadanie 8. (5 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując poprawne znaczenie pojęć.

Lp.	Pojęcie	Litera oznaczająca znaczenie
1.	iluzja	
2.	imaginacja	
3.	imitacja	
4.	impertynencja	
5.	indagacja	

- a. fantazja, wyobraźnia
- b. grubiaństwo
- c. naśladownictwo
- d. przywóz
- e. wypytywanie
- f. złudzenie
- g. zamierzenie

Część II – rozumienie oryginalnego tekstu łacińskiego (30 pkt)**Zadanie 9. (12 pkt)**

Przeczytaj podany niżej tekst. Przy każdym z napisanych pod nim zdań zakreśl tę spośród możliwości jego dokończenia, która jest zgodna z treścią tekstu.

Velleius Paterculus, *Historiae*, II

Hic nobilissima Iuliorum genitus familia est et, quod inter omnes antiquissimos constabat, ab Anchisae ac Venerae deducens genus, forma omnium civium excellentissimus, vigore animi acerrimus, munificentia effusissimus, animo super humanam et naturam et fidem evectus, magnitudine cogitationum, celeritate bellandi, patientia periculorum Magno illi Alexandro sed sobrio neque iracundo simillimus, qui denique semper et cibo et somno in vitam, non in voluptatem uteretur, cum fuisset C. Mario sanguine coniunctissimus atque idem Cinnae gener, cuius filiam ut repudiaret ullo metu compelli potuit. Cum M. Piso consularis Anniam, quae Cinnae uxor fuerat, in Sullae dimisisset gratiam, habuissetque fere XVIII annos eo tempore, quo Sulla rerum potitus est, magnis ministris Sullae adiutoribusque partium quam ipso conquirentibus eum ad necem mutata veste dissimilemque fortunae suae indutus habitum nocte urbe elapsus est.

Objaśnienia

Alexander Magnus – Aleksander Wielki, król Macedończyków

Caius Marius – Gajusz Mariusz, mąż ciotki Cezara, Julii, przywódca popularów, reformator i dowódca wojskowy

Lucius Cornelius Cinna – Lucjusz Cynna, teść Cezara, po śmierci Mariusza przywódca popularów, zamordowany przez żołnierzy w czasie rozruchów

Marcus Piso – Marek Pizon, polityczny przeciwnik Cezara

Lucius Cornelius Sulla – wódz i dyktator rzymski w latach 82–79 p.n.e.

1. Cezar pochodził z rodziny
  - A. zasłużonej.
  - B. bardzo znanej.
  - C. szanowanej.
  - D. nikomu nieznaney.
2. Cezar odznaczał się
  - A. skąpstwem.
  - B. zachłannością.
  - C. rozrzutnością.
  - D. szczodrością.
3. Cezar dorównywał Aleksandrowi Wielkiemu wytrwałością w cierpliwym reagowaniu na
  - A. skargi wojska.
  - B. niebezpieczeństwa.
  - C. brak pieniędzy.
  - D. rabunki wojska.
4. Cezar był blisko spokrewniony z
  - A. Gajuszem Mariuszem.
  - B. Markiem Pizonem.
  - C. Lucjuszem Sullą.
  - D. Markiem Cyceronem.

5. Marek Pizon to były
- A. dyktator.
  - B. pretor.
  - C. konsul.
  - D. edyl.
6. Cezar wymknął się z Rzymu
- A. wczesnym rankiem.
  - B. w południe.
  - C. nocą.
  - D. późnym popołudniem.

Zadanie 10. (12 pkt)

Czy zamieszczone niżej stwierdzenia są zgodne z treścią tekstu (Verum), czy niezgodne (Falsum)? Napisz obok każdego zdania odpowiednio „V” lub „F”.

Lp	Zdanie o Cezarze	V lub F
1.	Ród Julijski wywodził się od bogów.	
2.	Cezar odznaczał się szybkością w walce.	
3.	Cezar najbardziej cenił sen i jedzenie.	
4.	W wybuchach gniewu Cezar dorównywał Aleksandrowi Macedońskiemu.	
5.	Cezar miał prawie 17 lat, gdy Sulla doszedł do władzy.	
6.	Uciekając z Rzymu, Cezar przebrał się za biedaka.	

Zadanie 11. (6 pkt)

Spośród czterech możliwych zakresł to znaczenie słowa, w którym wystąpiło ono w tekście.

1. deduco
  - A. sprowadzić
  - B. usunąć
  - C. wywodzić
  - D. odejmować

2. acer
  - A. bystry
  - B. głośny
  - C. gorliwy
  - D. przeraźliwy

3. gratia
  - A. usługa
  - B. powab
  - C. łaska
  - D. miłość

4. sanguis
  - A. szpik
  - B. dziecię
  - C. wnuk
  - D. pokrewieństwo

5. conquiro
  - A. poszukiwać
  - B. domagać się
  - C. zdobyć
  - D. ścigać

6. induo
  - A. odziać się
  - B. popaść w coś
  - C. zawikłać się
  - D. zawisnąć

Część III – znajomość kultury antycznej (30 pkt)

Zadanie 12. (3 pkt)

Przeczytaj tekst i odpowiedz na zamieszczone pod nim pytania.

J. Wolski, *Historia powszechna. Starożytność*

Ateńczycy postanowili uderzyć natychmiast na Persów i zapewne za radą Miltiadesa opracowali plan bitwy, przebywając ostatni odcinek marszu na nizinę [...] biegiem, celem uniknięcia strat od strzał łuczników perskich. Początkowo w zwarciu słabsze centrum Ateńczyków zostało rozbite przez Persów, ale na skrzydłach odnieśli oni zwycięstwo i ostatecznie rozgromili Persów, których ścigali aż na okręty. Po bitwie ruszyli Ateńczycy pod Ateny spiesznym marszem, tak że Persowie, którzy tymczasem opłynęli Attykę i zjawili się pod portem w Faleronie, zrezygnowali z dalszej akcji i odpłynęli do Azji Mniejszej.

1. Jak nazywało się miejsce, w którym rozegrała się opisana bitwa? .....
2. W którym roku rozegrała się opisana bitwa? .....
3. Czy w opisywanej bitwie walczyli Spartanie? .....

Zadanie 13. (6 pkt)

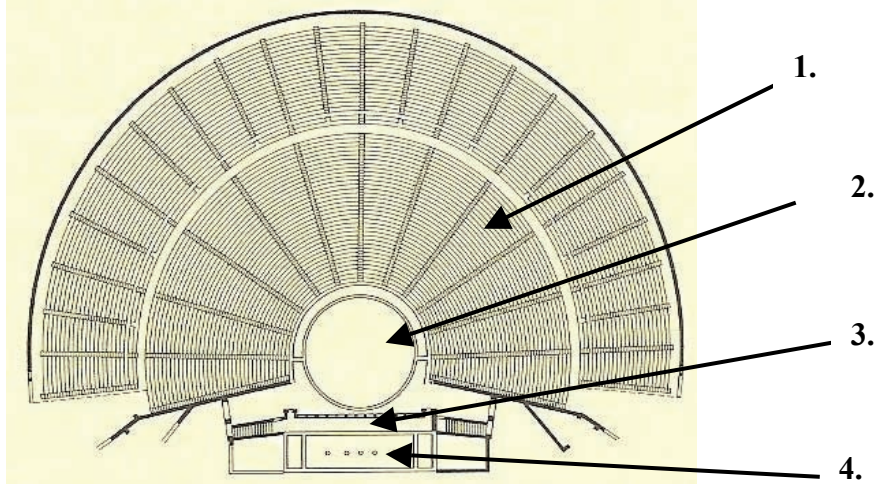
Uzupełnij zdania. Podkreśl poprawny wariant odpowiedzi.

1. Cynceron był zwolennikiem
  - A. demokracji.
  - B. dyktatury.
  - C. monarchii.
  - D. republiki.
2. Teorię „idealnego”, utopijnego państwa, na którego czele powinni stać filozofowie, stworzył
  - A. Arystoteles.
  - B. Cynceron.
  - C. Platon.
  - D. Sokrates.
3. Hasło „żyj w ukryciu” głosił
  - A. Epikur.
  - B. Perykles.
  - C. Sokrates.
  - D. Zenon z Kition.
4. Najwyższe wyróżnienie wojskowe w Rzymie przyznawane przez senat zwycięskiemu wodzowi to
  - A. jarzmo.
  - B. konsulat.
  - C. prefektura.
  - D. triumf.
5. Świątynia Jowisza Największego Najlepszego znajdowała się na rzymskim
  - A. Awentynie.
  - B. Kapitolu.
  - C. Kwirynale.
  - D. Palatynie.

6. Pomieszczenie, w którym były łoża biesiadne zestawione pod kątem prostym, nazywano
- atrium.
  - tablinum.
  - tabularium.
  - triclinium.

Zadanie 14. (5 pkt)

Przyporządkuj właściwą nazwę każdej z zaznaczonych części teatru. Postaw znak „X” obok nazwy części będącej podestem dla aktorów. Rozwiązanie zapisz w tabelach.

Część teatru	Litera oznaczająca nazwę
1.	
2.	
3.	
4.	

Nazwa	Podest dla aktorów
A. arena	
B. orchestra	
C. parodos	
D. proskenion	
E. skene	
F. theatron	

Zadanie 15. (3 pkt)

Przeczytaj tekst i odpowiedz na zamieszczone pod nim pytania.

J. Carcopino, *Życie codzienne w Rzymie*

Tor tworzyło początkowo dno doliny, której gąbczasta miękkość łagodziła upadki; widownia, czyli cavea, znajdowała się na stokach dwóch graniczących ze sobą pagórków, gdzie piętrzyły się nad sobą, miejsca dla widzów; jeśli chodzi o pole dla wyczynów, którym oddawali się zawodnicy, to było ono wytyczone pośrodku przez dwie drewniane mety; [...] Obydwie mety zostały połączone podłużnym nasypem, którego wykonanie możliwe było dopiero po uprzednim osuszeniu doliny Murcia. Rzymianie porównywali go z kręgosłupem areny, spiną, a jego monotonię urozmaicili, ustawiając tu początkowo posągi życzliwych igryskom bóstw.

- Jak nazywa się typ opisanej budowli? .....
- Jak nazywała się największa tego typu budowla w Rzymie? Napisz po łacinie nazwę własną. ....
- Jakie igryzyska odbywały się w opisanej budowli? .....

Zadanie 16. (2 pkt)

Pod każdą ilustracją napisz, w jakim porządku architektonicznym wykonano kolumny.

1. porządek .....

2. porządek .....

Zadanie 17. (6 pkt)

Obok każdego fragmentu „Metamorfoz” Owidiusza napisz imię postaci mitologicznej, która uległa przemianie.

Lp.	Fragment <i>Metamorfoz</i> Owidiusza	Imię postaci mitologicznej
1.	Junona ją skarąła i sprawiła, że tylko końce słów powtarza i odbija głosy.	
2.	Ale nigdzie nie ma ciała. Zamiast niego znajdują nimfy barwy szafranu, z płatkami białymi wokóło.	
3.	Z boku zwisają cienkie długie nogi, reszta jest samym brzuchem – z brzucha nic wysnuwa pająk i – jak niegdyś ... – dalej przedzie nici.	
4.	Wśród trupów synów, córek, męża – wdowa skamieniała od żalu.	
5.	Wraca rzeźbiarz, spieszy do swojej dziewczyny z kamienia, całuje. Czuje ciepło ciała. Znowu całuje, do piersi przyciska. Czuje, że kamień mięknie, łagodnieje, poddaje się dłoniom.	
6.	Pozostaje, zmieniona w skałę, co do dzisiaj sterczy z morza. Omijają ją żeglarze, bo niejednen okręt pochłoneła, podobnie jak Charybda po przeciwnej stronie.	

Zadanie 18. (5 pkt)

Pod każdym zdjęciem napisz literę oznaczającą sens zwrotu frazeologicznego, który ono ilustruje.

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

- Cierpienia wynikające z niemożności zaspokojenia pragnień.
- Czyjaś słaba strona.
- Śmiałe przedsięwzięcie, które może się zakończyć tragicznie.
- Osoba mówiąca w sposób niejasny.
- Praca niewykonalna; wymagająca wielkiego wysiłku, ale nie dająca efektu.
- Problem, którego nie można rozwiązać bez nadludzkiego wysiłku.
- Przyczyna niezgody.
- Podstępny, niebezpieczny podarunek.